Kaderbrief 2022 – 2025

Gemeente Bergen op Zoom

Bijlage bij raadsvoorstel RVB21-0044 d.d. 16 juni 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave: 2
1 Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Financieel meerjarenperspectief 3
2 Uitgangspunten opstellen begroting 5
3 Ontwikkelingen 9
4 Effecten van corona-crisis voor 2022 en langere termijn 10
5 Bijlage 11
5.1 Financiële ontwikkelingen 11
5.2 Algemene uitkering 18

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Om onze gemeente weer financieel gezond te maken is in het Focusakkoord een financiële ombuiging opgenomen. Om tot de invulling van deze ombuiging te komen is in december 2020 het raadsvoorstel "1ste Begrotingswijziging 2021" gepresenteerd. Via een amendement is destijds besloten dat de te realiseren ombuiging € 13 miljoen bedraagt, waarmee een begrotingsoverschot ontstaat van € 3 miljoen. Na de besluitvorming over de 2de uitwerking van het Focusakkoord is de verwachting dat de ombuiging van € 13 miljoen op termijn (2024 en 2025) nagenoeg wordt gerealiseerd (€ 12,9 miljoen) maar nog niet in de jaren 2022 en 2023 (zie ook de tabel bij paragraaf 1.2).

Gelet op bovenstaande en het feit dat er in 2022 gemeenteraadsverkiezingen zijn, zijn wij in deze Kaderbrief terughoudend met het opnemen van nieuwe beleidsontwikkelingen. Wel zullen we vanaf de tweede helft 2021 en in 2022 vol inzetten om de ambities, zoals deze zijn geschetst in de Toekomstvisie 2035, waar te maken. Op 22 juli 2021 staat de Toekomstvisie 2035 op de agenda van de gemeenteraad. De Toekomstvisie 2035 geeft richting aan het beleid voor de komende jaren op ruimtelijk, sociaal en economisch gebied. Belangrijke ontwikkeling daarbij is dat we ons, samen met Roosendaal en de sub regiogemeenten (Steenbergen, Woensdrecht, Moerdijk, Halderberge en Rucphen), positioneren en profileren als 4e stedelijke regio van de provincie Noord-Brabant. De inzet vanuit Bergen op Zoom is dat we streven naar een duurzame stedelijke regio met een complementair goed voorzieningenniveau.

In deze Kaderbrief is nieuw beleid vooral beperkt tot wettelijk verplichte activiteiten voor 2022 en volgende jaren. De omvang van deze Kaderbrief is hierdoor beperkt. Daarnaast bevatte in het verleden de Kaderbrief/het Beleidskader de structurele doorwerkingen van het 1ste Concernbericht. Doordat wij dit jaar de structurele doorwerkingen al in het 1ste Concernbericht 2021 hebben verwerkt, komen deze niet meer terug in de kaderbrief.

In deze Kaderbrief richten we ons daarom voornamelijk op de uitgangspunten die we gaan hanteren bij het opstellen van de Begroting 2022-2025. Daarnaast hebben we in deze Kaderbrief informatie opgenomen over: de meicirculaire 2021, de herverdeling van het gemeentefonds, de extra Rijksmiddelen voor jeugd, de structurele effecten van Corona en de financiële effecten van de verbonden partijen (op basis van de ingediende begrotingen 2022).

1.2 Financieel meerjarenperspectief

In de volgende tabel is het verloop van het financieel meerjarenperspectief vanaf de Begroting 2021-2024 weergegeven. De op 10 juni 2021, door de gemeenteraad, vastgestelde 2de uitwerking van het Focusakkoord inclusief de aangenomen amendementen, is in de tabel verwerkt.

De voorstellen in deze Kaderbrief, zie ook hoofdstuk 3 ontwikkelingen, zorgen ervoor dat het financieel meerjarenperspectief als volgt wordt bijgesteld.

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Saldo Begroting 2021-2024	€ 11.423 N	€ 9.975 N	€ 10.043 N	€ 10.043 N
Uitwerking Focusakkoord:				
▪ 1ste begrotingswijziging 2021	€ 10.716 V	€ 12.319 V	€ 13.048 N	€ 13.048 N
▪ Voorstellen 2de uitwerking	€ 546 V	€ 130 V	€ 230 V	€ 230 V
▪ Amendementen 2de uitwerking				
- Afschalen minimabeleid	€ 253 N	€ 253 N	€ 253 N	€ 253 N
- VVV- baliefunctie **1*	€ 150 N	€ 150 N	€ 150 N	€ 150 N
Subtotaal uitwerking Focusakkoord	*€ 10.859 V*	*V 12.046 V*	*€ 12.875 V*	*€ 12.875 V*
Structureel effect 2de Concernbericht 2020	€ 23 N	€ 23 N	€ 23 N	€ 23 N
1ste Concernbericht 2021	€ 652 N	€ 634 N	€ 352 N	€ 324 N
Exitstrategie ICT WBW	€ 1.425 V			
Beginstand Kaderbrief 2022-2025	**€ 186 V**	**€ 1.414 V**	**€ 2.457 V**	**€ 2.483 V**
Mutaties Kaderbrief 2022-2025	€ 203 V	€ 72 V	€ 428 N	€ 398 N
	€ 389 V	€ 1.486 V	€ 2.029 V	€ 2.085 V
Algemene uitkering – meicirculaire 2021	-	€ 675 N	€ 1.400 N	€ 200 N
Verwacht begrotingssaldo	**€ 389 V**	**€ 811 V**	**€ 629 V**	**€ 1.885 V**
Incidentele baten en lasten	€ 462 N	€ 175 V	-	-
Verwacht structureel begrotingssaldo	**€ 73 N**	**€ 986 V**	**€ 629 V**	**€ 1.885 V**

**1 In de aangeboden tweede uitwerking van het Focusakkoord was een ombuiging opgenomen voor 2022 en volgende jaren voor een bedrag van € 150.000. In het amendement over dit onderwerp is bepaald dat na een gesprek met betrokken partijen bij de derde uitwerking van het Focusakkoord terug moet worden gekomen op deze ombuiging. Onze inzet hierbij is dat we een ombuiging realiseren van € 150.000.*

Zoals ook in hoofdstuk 3 Ontwikkelingen nader is toegelicht is de Kaderbrief 2022-2025 opgesteld met de informatie voor zover deze bij ons nu bekend is. Bij bepaalde onderdelen is nog niet aan te geven of er extra middelen benodigd zijn en als er extra middelen benodigd zijn hoe hoog het benodigde bedrag is. Deze ontwikkelingen zijn op PM gezet.

Daarnaast is in bovenstaande overzicht geen rekening gehouden met de herijking van het gemeentefonds (zie bijlage 5.2), hetgeen aansluit bij de richtlijnen van de Provincie.

Onder bovenstaande tabel is aangeven dat de VVV-baliefunctie wordt meegenomen bij de 3de uitwerking van het Focusakkoord. Tevens zal dan, zoals ook aangekondigd in de 3de uitwerking van het Focusakkoord (hoofdstuk 7), in de derde uitwerking van het Focusakkoord meegenomen worden:

- Verdere uitwerking business case sport;
- Mogelijke verdere verkoop van vastgoed;
- Verkoop snippergroen;
- Evenementenbeleid, meer inzicht in de kosten welke kunnen worden doorbelast aan commerciële evenementen;
- Parkeren, mogelijke uitbreiding areaal;
- Verbonden partijen;
- Doorontwikkeling wijkcentra.

2 Uitgangspunten opstellen begroting

Voor het opstellen van de Begroting 2022-2025 hanteren wij de volgende uitgangspunten.

Beginstand meerjarenperspectief
Bij de behandeling van de 2de Uitwerking Focusakkoord in juni 2021 is voor het laatst het financieel meerjaren-perspectief vastgesteld. Dit is de beginstand voor actualisering van het financieel meerjarig beeld. Dit meerjaren-perspectief is na vaststelling van de 2de Uitwerking Focusakkoord:

Bedragen x € 1.000	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Beginstand meerjarenperspectief	186 V	1.414 V	2.457 V	2.483 V

Het meerjarenperspectief zoals dat bij deze Kaderbrief wordt vastgesteld zal de beginstand zijn voor de Begroting 2022-2025.

Inflatie
De Begroting 2022 wordt opgesteld in constante prijzen. Dit betekent dat alle budgetten in het meerjarenperspectief 2023-2025 prijspeil 2022 hebben.
Om de budgetten uit de Begroting 2021 om te zetten naar de Begroting 2022 worden de relevante budgetten verhoogd met het inflatiepercentage. Voor het inflatiepercentage houden we het prijspeil bruto binnenlands-product (pbbp) aan zoals dat gepubliceerd is in de meicirculaire. Het pbbp zoals opgenomen in de meicirculaire bedraagt 1,6% voor 2022. Zowel de kosten als de opbrengsten voor 2022 zullen dus met 1,6% worden verhoogd. Aan de uitgavenkant betreft dit de budgetten voor belastingen, aankoop goederen en diensten, inhuur personeel en subsidies/bijdragen derden.
In het 1e Concernbericht 2021 is aangegeven dat voor een tweetal budgetten met een afzonderlijk indexcijfer wordt gerekend:

- Doordecentralisatie vergoeding voor huisvesting voortgezet onderwijs: MEV-index. In de begroting nemen we het gemiddelde van dit indexcijfer over de jaren 2019 t/m 2021: 6,36% mee.
- Leerlingenvervoer: NEA-index. In de begroting nemen we de NEA-index 2021 op, zijnde 1%.
- Bij het opstellen van de begroting wordt bepaald in hoeverre aanpassing van de algemene indexering voor de overige posten noodzakelijk is. Hierbij worden o.a. contractuele afspraken met derden, waarbij andere indexen zijn afgesproken, meegenomen.

Lokale lasten
De lokale lasten en leges zullen worden verhoogd met het inflatiepercentage, zijnde 1,6%. Ook hiervoor is het pbbp uit de meicirculaire het uitgangspunt.
Onder lokale lasten wordt verstaan het totaal aan heffingen, bestaande uit de rioolheffing, afvalstoffenheffing, OZB en overige heffingen. Uitgangspunt bij de riool- en afvalstoffenheffingen is dat deze volledig kostendekkend zijn.

Loonstijging
De huidige Cao is afgelopen op 31 december 2020. Er is nog geen nieuwe Cao afgesloten.
Voor het begrotingsjaar 2021 is bij de 1ste Begrotingswijziging 2021 besloten om de lonen voor 2021 met 1,8% te verhogen. Dit was gebaseerd op het indexcijfer loonvoet sector overheid uit de septembercirculaire.

In de meicirculaire is aangegeven dat de loonvoet sector overheid voor 2021 2,0% bedraagt en voor 2022 1,5% (in totaal 3,5%). In de Begroting 2021 is al 1,8% meegenomen. Voor de Begroting 2022 stellen wij voor om de lonen met 1,7% te verhogen.

Verbonden partijen
Voor de Verbonden Partijen worden de bedragen uit de vastgestelde Begroting 2022-2025 van de Verbonden Partijen opgenomen in de begroting. Wanneer de begroting van de verbonden partij in lopende prijzen is (budgetten worden voor elk jaar geïndexeerd) dan wordt de bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom teruggerekend naar constante prijzen (prijspeil 2022).

Rente
Ten aanzien van rente wordt gerekend met 2,0% rekenrente.
Bij de tariefberekening van de rioolheffing mag het gemiddelde rentetarief van de vaste geldleningen worden doorberekend. Dit is voor 2022 2,2%.
Voor de grondexploitaties wordt gerekend met een rentepercentage van 2,0%

Algemene Uitkering
In de bijlage van deze Kaderbrief is een nadere toelichting op de herverdeling van de algemene uitkering gegeven. In het kader van het inter-provinciaal toezicht heeft de toezichthouder aangegeven dat in de Begroting 2022 de herverdeeleffecten nog niet mogen worden meegenomen. Voor de Begroting 2022 wordt dan ook de meicirculaire 2021 als uitgangspunt gehanteerd.

Vanaf 2018 ontvangen wij jaarlijks € 4,24 miljoen extra voor beschermd wonen. Deze toezegging is er ook voor 2022. Voor het einde van het jaar maakt het ministerie kenbaar of wij deze bijdrage ook voor 2023 en volgende jaren zullen ontvangen. In onze begroting gaan wij er wel van uit dat wij voor beschermd wonen in de eerste jaren geen nadeel zullen hebben van de invoering van het nieuwe verdeelmodel (vanaf 2026 hebben we een voordeel).

Op 3 juni 2021 werd de uitkomst van het overleg tussen kabinet en VNG bekend, dat zij hadden over de uitkomsten van de arbitragezaak met betrekking tot de tekorten op jeugd. Het kabinet stelt voor 2022 € 1,314 miljard extra beschikbaar aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dat komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. Daarnaast voeren gemeenten maatregelen uit waarmee in 2022 € 214 miljoen wordt bespaard op de jeugdzorguitgaven. De inschatting is dat dit voor onze gemeente een extra bijdrage betekent van € 5 miljoen.
Voor de jaren na 2022 dient het oordeel als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie.
Dit betekent dat we de extra € 5 miljoen voor jeugd als een incidentele baat voor 2022 zullen beschouwen. Deze middelen zullen worden ingezet voor aan jeugd gerelateerde zaken binnen het gehele sociaal domein. Mocht in 2022 niet de volledige € 5 miljoen worden ingezet dan stellen wij voor om de resterende middelen te storten in een nieuwe reserve sociaal domein.

Sociaal domein
Post volumeontwikkeling sociaal domein
Bij de behandeling van het 1e Concernbericht 2021 is er een discussie geweest over de structurele doorwerking van verschillen uit de Jaarstukken 2020 vanuit het sociaal domein. Op 7 juni 2021 heeft de gemeenteraad hierover een brief ontvangen.
Bij het opstellen van de begroting en later bij de bijstelling bij een concernbericht wordt een reële inschatting gemaakt van toekomstige ontwikkelingen. Bij het bepalen van de omvang van de budgetten wordt met deze ontwikkeling rekening gehouden. Deze inschatting kan natuurlijk altijd tot discussie leiden met de gemeenteraad. Bijvoorbeeld voor de Begroting 2021 was een inschatting gemaakt van de toename van het aantal bijstandsgerechtigden. Deze groei is verwerkt in de budgetten. Vooralsnog lijkt deze groei mee te vallen, maar wordt als na-ijleffect van corona nog wel verwacht voor dit jaar.
Wij merken dat de verwerking van dit soort trends in het sociaal domein tot discussie leidt met de gemeenteraad. Het voorstel is om de verwerking van deze volumeontwikkeling in het vervolg apart inzichtelijk te maken. We nemen hiervoor een apart budget op voor volumeontwikkeling sociaal domein gesplitst naar WMO, Jeugd en Werk en inkomen. Bij de concernberichten zal gerapporteerd worden in hoeverre deze volumetrends zich hebben voorgedaan en in hoeverre er een aanspraak op de post volumeontwikkeling sociaal domein moet worden gedaan.
Wij verwachten dat wij met deze werkwijze de gemeenteraad zo transparant mogelijk informeren.

Begroting sociaal domein
In de Begroting 2022-2025 willen wij extra informatie opnemen m.b.t. het sociaal domein. Met name (nieuwe) beleidsontwikkelingen en een integraal financieel overzicht voor de 3 onderdelen sociaal domein zullen hier worden toegelicht. Hiermee komen we tegemoet aan de uitgebreidere informatiebehoefte die de gemeenteraad eerder heeft aangegeven. Daarnaast zal aangegeven worden op welke wijze de extra € 5 miljoen voor jeugd in 2022 wordt ingezet en een toelichting op de post volumeontwikkeling sociaal domein.
Wij stellen voor om deze extra informatie op te nemen in een aparte paragraaf sociaal domein.

Weerstandsvermogen
Conform de nota reserves en voorzieningen en het Focusakkoord wordt een weerstandsratio van 1,0 nagestreefd, waarbij een weerstandsratio van 0,8 de absolute ondergrens is. Bij de aanbieding van de 2de Uitwerking Focusakkoord is aangegeven dat de verwachting is dat de weerstandsratio voor 2022 uitkomt op 0,90 en voor de jaren daarna boven 1,0.
Bij de begroting zal het verloop van de weerstandsratio over de jaren 2022 t/m 2025 worden aangegeven.

Moederkredieten
Vanaf de Begroting 2019 werken we met moederkredieten in plaats van met een meerjarige investeringsplanning. Vanaf de Begroting 2021 vallen behalve bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte ook riolering en onderwijshuisvesting onder de systematiek van de moederkredieten.

In deze Kaderbrief wordt de hoogte van de moederkredieten vastgesteld. De invulling vindt plaats bij het opstellen van het Uitvoeringsplan 2022-2025. Dit plan wordt aan de gemeenteraad voorgelegd bij de Begroting 2022-2025.

Op dit moment is voor het moederkrediet Bedrijfsvoering-/middelen vastgoed en openbare ruimte € 7.500.000 + niet benutte ruimte 2021 beschikbaar. Bij de Jaarstukken 2020 bedroeg op dit onderdeel de niet benutte ruimte € 4.267.000. Bij het 1ste Concernbericht 2021 is aangegeven, dat deze ruimte niet benodigd is voor het uitvoeringsplan 2021 en daarmee doorschuift naar 2022. Gezien de beschikbare capaciteit vinden wij het niet realistisch om het gehele bedrag van € 4.267.000 op te plussen bij het investeringsvolume in 2022. Wel is dit bedrag noodzakelijk voor de instandhouding van de kwaliteit van de openbare ruimte.
Om de Begroting 2022-2025 zo realistisch mogelijk op te stellen wordt voorgesteld om het bedrag uit te smeren over de jaren 2022 t/m 2025. Jaarlijks bedraagt vanaf 2022 dan het moederkrediet € 7,5 miljoen + circa € 1 miljoen.

Om de openbare ruimte op peil te houden is op basis van de kengetallen vanuit IBOR een jaarlijks investeringsvolume noodzakelijk van € 5,5 miljoen terwijl bij de vaststelling van het IBOR-plan 2018-2022 is uitgegaan van een gemiddelde investeringsbehoefte van € 4 miljoen. Vanuit de moederkredieten is voor het onderdeel openbare ruimte € 4,5 miljoen geoormerkt waarbij moet worden opgemerkt dat hieruit ook investeringen worden gedekt die niet tot de noodzakelijke investeringen vanuit het IBOR-plan behoren. Dit betreffen met name nieuwe ontwikkelingen in de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld de aanleg van de snelfietsroute of aanleg in het kader van Landschappen van Allure.
De spanning die ontstaat tussen de beschikbare middelen en de benodigde middelen voor de instandhouding van de openbare ruimte vraagt om opnieuw te kijken naar de systematiek van de moederkredieten. Wij zullen dit onderwerp nader toelichten in reeds afgesproken behandeling de auditcommissie plus in de maand september.

Bij het opstellen van de Uitvoeringsplan 2022-2025, bij de Begroting 2022-2025, wordt voorgesteld om van de volgende moederkredieten uit te gaan.

- Voor Bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte wordt voor de jaren 2022 t/m 2025 € 8.500.000 beschikbaar gesteld:
  Voor bedrijfsvoering/-middelen: € 1.000.000
  Voor vastgoed: € 2.000.000
  Voor openbare ruimte: € 5.500.000
  Bij de aanbieding van het Uitvoeringsplan 2022-2025 kan het zijn dat de verdeling afwijkt van de hierboven genoemde bedragen en ook kan de verdeling van het investeringsvolume afwijken van de € 8,5 miljoen per jaar. In totaal zal het investeringsvolume voor de jaren 2022 t/m 2025 niet boven € 34 miljoen uitkomen.
- Riolering: € 6.300.000 + niet benutte ruimte 2021
- Onderwijshuisvesting: bedrag op basis van het beleidsrijk IHP. Actualisatie vindt plaats in november gelijk met de begrotingsbehandeling.
  In december 2020 zijn de volgende kredietbedragen beschikbaar gesteld:
  2022: € 2.107.171
  2023: € 2.600.041
  2024: € 506.780

Bij de raadsbehandeling van het 1ste Concernbericht 2021 op 27 mei 2021 is een motie aangenomen om de systematiek van de moederkredieten te herijken. Mocht deze herijking tot aanpassingen leiden dan zal hier bij de Begroting 2022-2025 aandacht aan worden besteed.

Saldo Begroting 2022-2025

In het aangenomen amendement bij de 1ste Begrotingswijziging 2021 is opgenomen, dat de ombuigingsoperatie voor de jaarschijf 2022 (en verder) volledig moet zijn ingevuld, met inbegrip van eventuele tussentijdse tegenvallers, waarmee een jaarlijks begrotingsoverschot van circa € 3 miljoen wordt gerealiseerd.

Op 10 juni 2021 heeft de gemeenteraad de 2e Uitwerking Focusakkoord behandeld. Na besluitvorming is de verwachting dat in 2022 € 10,9 miljoen van de doelstelling van € 13 miljoen wordt gerealiseerd, zijnde 84%.

Het uitgangspunt is dat de Begroting 2022-2025 structureel sluitend wordt aangeboden. Op basis van het meerjarenperspectief zoals dat in hoofdstuk 3 van deze Kaderbrief is gepresenteerd hebben we voor 2022 nog een klein tekort (€ 73.000), maar komt het structurele saldo voor de jaren 2023 t/m 2025 positief uit oplopend tot € 1,9 miljoen in 2025.

3 Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden toekomstige (financiële) ontwikkelingen weergegeven die worden betrokken bij het opstellen van de Begroting 2022-2025. In onderstaande tabel zijn alle (financiële) ontwikkelingen opgenomen. Bij een aantal ontwikkelingen is, voor zover nu bekend, nog niet aan te geven of er extra middelen benodigd zijn en als er extra middelen benodigd zijn hoe hoog het benodigde bedrag is. Deze ontwikkelingen zijn op PM gezet. Als de verwachting is dat er op dit moment geen extra middelen benodigd zijn dan is in de tabel niets ingevuld. Voor een toelichting op alle ontwikkelingen in onderstaande tabel wordt verwezen naar de bijlage.

Bedragen x € 1.000

Progr.	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
	A. Beginstand Kaderbrief 2022-2025 (zie ook paragraaf 1.2)	**186 V**	**1.414 V**	**2.457 V**	**2.483 V**
	B. Ontwikkelingen Kaderbrief 2022-2025:				
2	Sociaal Domein	-	-	-	-
3	Huisvesting bouwclubs	PM	PM	PM	PM
4	Woonzorgvisie	50 N	-	-	-
4	Verkeersstudies	50 N	50 N	50 N	50 N
4	Werken in en met verontreinigende bodem	PM	PM	PM	PM
4	Vastgoed	PM	PM	PM	PM
4	Omgevingswet	-	-	-	-
4	Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)	PM	PM	PM	PM
5	WW - vergoeding	-	90 N	460 N	460 N
5	Wet Open Overheid (WOO)	PM	PM	PM	PM
5	Informatiebeveiliging	180 N	120 N	120 N	120 N
	Moederkredieten (kapitaallasten)	256 V	-	-	-
	Verbonden partijen	227 V	332 V	202 V	232 V
	Totaal ontwikkelingen Kaderbrief 2022-2025	**203 V**	**72 V**	**428 N**	**398 N**
	C. Algemene uitkering:				
5	Meicirculaire 2021	-	675 N	1.400 N	200 N
5	Extra middelen jeugd	5.000 V			
2	Besteding/reservering sociaal domein doelgroep jeugd	5.000 N			
	Totaal algemene uitkering	**-**	**675 N**	**1.400 N**	**200 N**
	D. Verwacht begrotingssaldo	**389 V**	**811 V**	**629 V**	**1.885 V**
	Incidentele baten en lasten	462 N	175 V	-	-
	E. Verwacht structureel begrotingssaldo	**73 N**	**986 V**	**629 V**	**1.885 V**

4 Effecten van corona-crisis voor 2022 en langere termijn

De effecten van Corona zullen ook op middellange en lange termijn merkbaar zijn. In dit hoofdstuk gaan we in op de effecten die wij op dit moment zien. De effecten vormen aandachtspunten maar bieden ook kansen.

Post-corona eigen bedrijfsvoering:
Op dit moment werken onze werknemers thuis die thuis kunnen werken.
Anticiperend op de ervaringen met meer thuis werken als gevolg van de corona beperkingen wordt de opdracht om te komen tot een nieuw huisvestingsplan hierop aangepast. Hierbij spelen zaken als meer hybride werken, en kijken naar de mogelijkheid om huisvesting te combineren met andere maatschappelijke organisaties (hierbij niet redeneren vanuit vastgoed maar het maatschappelijk belang), nadrukkelijk een rol. Uitgangspunt is dat dit binnen de bestaande budgetten gerealiseerd moet worden.
Een meer hybride werkvorm heeft ook gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden van onze werknemers. Het is de verwachting dat in de landelijke Cao afspraken zullen worden gemaakt over thuiswerken. We zullen als werkgever ons daaraan moeten committeren. Op dit moment hebben we de verwachting dat een eventuele thuiswerkvergoeding gedekt kan worden uit minder uitgaven op reiskosten.

Sociaal domein:
Binnen het sociaal domein zien wij de volgende ontwikkelingen:
- Na-ijleffecten van Corona op de mentale gezondheid van Jeugd. Er zijn leerachterstanden bij de jeugd, daarnaast wordt er gesignaleerd dat problematiek verergerd is en er zorgen zijn ontstaan bij jongeren waarbij dat voorheen niet het geval was. Met de extra middelen wordt sterk ingezet op preventieve en laagdrempelige zorg, nabij de jeugd, in integrale samenwerking met o.a. de scholen en zorgaanbieders. Nog onzeker is welke effecten op de lagere termijn zichtbaar gaan worden.
- Na-ijleffecten van Corona op de mentale gezondheid ouderen, kwetsbaren en hun mantelzorgers. Vereenzaming is toegenomen en veel mensen hebben zorg en begeleiding uitgesteld of afgeschaald. Stapsgewijs worden activiteiten weer hervat. De lange termijneffecten zijn nog niet zichtbaar.
- Er is een grotere groep dak- en thuislozen zichtbaar geworden dan voorheen in beeld was.
- Mogelijk extra beroep op participatie, minimabeleid en schuldhulpverlening na het wegvallen van de huidige Corona steunpakketten.

Overige:
Ook op andere onderdelen zien we mogelijke middellange termijneffecten hierbij denken we bijvoorbeeld aan een verandering van parkeergedrag. Doordat er meer thuis wordt gewerkt nemen de parkeeropbrengsten af. Daarnaast ontstaat er wellicht leegstand in panden die wij op dit moment verhuren, doordat huurders gedwongen zijn om hun huur op te zeggen, door bijvoorbeeld faillissement.

5 Bijlage

5.1 Financiële ontwikkelingen

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de in hoofdstuk 3 vermelde toekomstige (financiële) ontwikkelingen.

	2022	2023	2024	2025
Sociaal Domein	-	-	-	-

Op 7 juni 2021 is aan de gemeenteraad, via een brief (kenmerk U21-005632), een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de budgetten in het Sociaal Domein. In deze brief hebben wij aangegeven dat wij geen aanleiding zagen om onze budgetten te verlagen. In deze Kaderbrief houden wij vast aan deze lijn. Hieronder geven wij per onderdeel van het Sociaal Domein een nadere toelichting.

Wmo
De budgetten hebben we niet verlaagd, omdat wij de volgende onzekerheden zien:
- Openeindregelingen waarbij nieuwe instroom onvoorspelbaar is maar met grote bedragen gepaard kan gaan.
- Achterstanden in werkvoorraad maatwerkvoorzieningen, deze worden in 2021 ingelopen waaruit extra uitgaven volgen.
- Prijsstijgingen.
- Lange termijneffecten Corona.

Werk en Inkomen
De voordelen die we in 2020 zagen op de structurele budgetten betreffen fluctuaties die grotendeels Corona gerelateerd zijn waardoor we mede gelet op de onzekerheden (verwachte lange termijn Corona-effecten en het feit dat er sprake is van een openeindregeling) er geen voorstel is gedaan voor het aanpassen van de budgetten.

Jeugd
Vanwege de volgende onzekerheden hebben wij de budgetten niet naar beneden bijgesteld:
- open eindregeling waarbij de kosten per cliënt voor enkele vormen van zorg hoog zijn (kleine verschillen in cliëntaantallen hebben een groot effect)
- lange termijneffecten Corona
- de ontwikkelingen bij Gecertificeerde Instellingen (GI's) (bijv. kosten voor verbeterplan JBB)
- tariefsverhoging met terugwerkende kracht tot 2020

De onzekerheden betreffen met name cliëntenaantallen, waarvan de reële verwachting is dat deze zullen toenemen (mede als gevolg van Corona). Het effect van het met terugwerkende kracht aanpassen van de tarieven is nog niet in te schatten. Op korte termijn komen we met informatie over de ontwikkelingen bij de GI's. Uiteraard hebben deze tariefsverhogingen een structureel en meerjarig effect.

Onzekerheden ten aanzien van de voorgestelde bezuinigingen Focusakkoord
Voor het Focusakkoord moet er bovenop de realisatie van de minder meerkosten ook nog bezuinigd worden op het Sociaal Domein. Er zijn/worden drie voorstellen gedaan:
1ste Begrotingswijziging:
- Business Case Sociale Recherche
- Bezuiniging van € 1.500.000 op de subsidies, in 2022, 2023 en 2024;

3de uitwerking Focusakkoord:
- Doorontwikkeling Wijkhuizen

De laatste twee kennen als risico negatieve maatschappelijke effecten en mogelijk meerkosten voor het Sociaal Domein op de langere termijn. Wanneer deze bezuinigingen niet doorgaan heeft dit een positief effect op de Transformatie, de beweging naar voren, met een direct positief effect op de minder meerkosten. Tegelijkertijd wordt hiermee de beoogde bezuinigingsopgaaf uit het Focusakkoord dan niet behaald.

Nieuwe ontwikkelingen

- De nieuwe Wet inburgering treedt in werking op 1 januari 2022. Nadat de wet herhaaldelijk is uitgesteld, is de datum nu definitief. De minister stelt totaal € 30 miljoen extra beschikbaar voor gemeenten voor de kosten die gepaard gaan met het eerdere uitstel van de wet. Hiervan is € 21 miljoen bedoeld voor de begeleiding van de ondertussen-groep (de inburgeraars die door het uitstel van de nieuwe wet nog onder de huidige wet vallen) en € 9 miljoen voor de extra invoeringsmiddelen. Het extra geld is nodig omdat er door het eerdere uitstel van de nieuwe wet meer inburgeraars onder de oude wet zullen vallen. Deze groep is ook nog eens groter dan verwacht, door de hogere taakstelling van te huisvesten statushouders door gemeenten voor 2021. De eerder beschikbaar gestelde € 25,5 miljoen is daarom niet meer voldoende. Gemeenten zijn in de meicirculaire van 2021 geïnformeerd over de precieze uitkering van deze extra middelen.

  Belangrijk om te benoemen, is een grote nieuwe wettelijke taak waarvoor we ook uitvoeringscapaciteit moeten inregelen. Daarnaast komen er ook extra gelden voor de ondertussen groep. Deze groep is groter geworden doordat de Wet is uitgesteld.

- De schatting op basis van de gemiddelde taakstelling statushouders van de afgelopen jaren is dat wij naast de extra middelen hierboven, in 2022 € 467.000 krijgen via de SPUK als bijdrage voor de structurele kosten van de inburgeringsvoorzieningen (waaronder taaltrajecten en maatschappelijke begeleiding, etc.). Daarnaast krijgen we in 2022 ook € 238.000 voor uitvoeringskosten van de wet Inburgering via de integratie-uitkering Inburgering Gemeentefonds.

- In relatie tot de transformatieopgave is het project ‘Doen wat Nodig is!’ gestart. Dit project heeft ten doel:
  - Een slimmere aanpak te ontwikkelen en realiseren binnen het voorliggend veld en maatwerk in samenhang voor Wmo, Jeugdwet, Participatie en Veiligheid. Het slimmer en met zo’n groot mogelijk rendement inzetten van de schaarse middelen hangt hiermee samen.
  - De keuzes in strategie, beleid en uitvoering te baseren op data, informatie en kennis in plaats van op aannames (data gedreven werken). De kennisimpuls dient inzichtelijk te maken op welke speerpunten ingezet moet worden.
  - Partijen en partners mee te nemen in de uitdagingen en oplossingen binnen het aandachtsgebied Sociaal en Veilig in de gemeente Bergen op Zoom.
  - Uitvoering te geven aan het Focusakkoord. Door de gemeenteraad is bij de 1e Begrotingswijziging 2021 besloten dat er bezuinigd moet worden op de subsidies in het sociaal domein. Met de kennisimpuls willen we hier uitvoering aan geven. Daarnaast moet de kennisimpuls ons input geven voor de voorstellen voor de verdere uitwerking van het Focusakkoord.
  - Tegelijkertijd zit er een training voor de medewerkers van zowel het Sociale Domein, Cultuur, Sport, Erfgoed en van Veiligheid in verwerkt. Deze training bevordert de integraliteit en leert medewerkers meer data gedreven te werken en aanvragen en initiatieven te beoordelen in het kader van de maatschappelijke opgaven.

  Uiteindelijk resultaat als gevolg van het project is een heringericht (ondersteunings)aanbod voor de inwoners van Bergen op Zoom. Activiteiten en initiatieven die met behulp van subsidie worden gerealiseerd dragen bij aan de gezamenlijk geformuleerde maatschappelijke opgave.

Huisvesting bouwclubs

2022	2023	2024	2025
PM	PM	PM	PM

De opgave huisvesting Bergse bouwclubs is in ontwikkeling. Met het uitvoeren van de motie 'Voortvarende aanpak centrale huisvesting bouwclubs’ wordt in gezamenlijkheid met de betrokken stichtingen een haalbaar alternatief uitgewerkt. Doel hierbij is om te komen tot toekomstbestendige huisvesting voor de bouwclubs waarbij de gemeentelijk jaarlasten beperkt blijven in vergelijking tot de in 2020 voorgestelde netto jaarlast van € 290.000. In het 3de kwartaal van 2021 volgt een voorstel aan de gemeenteraad over hoe om te gaan met de huisvesting voor de bouwclubs.

Woonzorgvisie

2022	2023	2024	2025
€ 50.000 N	-	-	-

Er ontstaat steeds vaker en nadrukkelijker een verband tussen de reguliere woon- en zorgcapaciteit. Nu er meer en meer sprake is van extramurale zorg zie je een definitie probleem ontstaan (in Nederland) over het begrip woning. Je ziet steeds vaker dat er zorgwoningen ontstaan ("gewone huur") waarbij dan wel zorg in meer of mindere mate geleverd kan worden. Voor een gemeente is het belangrijk om in overleg met het "speelveld" vanuit zowel zorgbehoefte als de volkshuisvesting component hierop een visie te hebben. Een aantal buurgemeenten hebben al inzet op het ontwikkelen van deze visie. In het 3de/4de kwartaal 2021 stellen we een plan van aanpak op over hoe te komen tot een woonzorgvisie. Op dit moment is de inschatting dat hiervoor een bedrag benodigd is van € 50.000 in 2022.

Verkeersstudies

2022	2023	2024	2025
€ 50.000 N	€ 50.000 N	€ 50.000 N	€ 50.000 N

Verkeersstudies is een wettelijke taak, is urgent en noodzakelijk. Om voor onze stad en dorpen de goede adviezen te geven zijn verkeersstudies op basis van modeldoorrekening, verkeersveiligheidsaudit en of andere toepasbare verkeerstudies noodzakelijk. In het verleden zijn hiervoor eenmalige middelen beschikbaar gesteld. Het voorstel is om structureel middelen in de begroting op te nemen voor verkeersstudies. Hiermee kunnen wettelijk noodzakelijke verkeersstudies worden uitgevoerd die nu ontbreken. Er wordt nu teveel op basis van gevoel en wens geacteerd zonder de noodzakelijke doorrekening/ advisering. De verkeersstudies die op dit moment gewenst zijn: stedenbouwkundig plan Coehoornparkstraat, B. v. Hasseltstraat, Nieuw Alterre, ontwikkelingen kruising Calandweg in relatie tot Spaense Schaeren en ontwikkelingen Plein 13.

Werken in en met verontreinigende bodem

2022	2023	2024	2025
PM	PM	PM	PM

Door het CROW is een richtlijn ontwikkeld voor veilig, zorgvuldig en risico gestuurd werken in vervuilde grond. Op basis van deze richtlijn is het noodzakelijk om, alvorens er in de grond wordt gegraven, een historisch bodemonderzoek uit te voeren. Binnen de gemeente Bergen op Zoom hebben wij gekozen gebruik te maken van het programma BDOK waarbij op een vrij eenvoudige manier een quick-scan mogelijk is. Op basis van deze quick-scan wordt inzichtelijk of de werkzaamheden gewoon kunnen worden uitgevoerd omdat er geen verdenking is of dat er sprake is van een verontreiniging waarbij aanvullend onderzoek en of begeleiding van werkzaamheden noodzakelijk is.

De kosten van het genoemde historisch onderzoek variëren van € 33 tot € 65, afhankelijk of er wel of geen sprake is van een verontreiniging (breder rapportage). Bij situatie waarbij sprake is van een vervuiling is het noodzakelijk aanvullend onderzoek te laten uitvoeren waarbij de kosten al snel verder oplopen. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan een nader bodemonderzoek door de OMWB (€ 2.500) of begeleidingskosten die al snel oplopen tot € 1.900 per locatie. Indien daarnaast ook nog sprake is van extra maatregelen bij de uitvoering in vervuilde grond lopen de kosten nog verder op.

Daar waar de kosten gemaakt moeten worden voor het reguliere onderhoudswerk komen deze ten laste van de exploitatie en zullen deze komend jaar in de IBOR-eenheidsprijzen worden verwerkt. Deze vormen dan een deel van het te verwachten accres. Uitgaande van circa 250 losse meldingen (schatting) waarvan bij 50% sprake is van een vervuiling en een bulk uitvraag voor de vervanging van lichtmasten vormen alleen de eerste onderzoekskosten al een bedrag van € 17.350 (dit bedrag is slechts indicatief).

Daarnaast er is ook sprake van kosten die hun invloed zullen hebben op de tariefstelling van bijvoorbeeld de rioolaansluitingen en de ontstoppingen. Bij de vaststelling van de tarieven later dit jaar zal een verdere onderbouwing en advies worden opgesteld.

Vastgoed

2022	2023	2024	2025
PM	PM	PM	PM

In december 2020 is in dit kader al een herziene meerjaren onderhoudsbegroting vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit in de exploitatiebegroting. Daar gaan mutaties in plaatsvinden. Dit kan o.a. zijn omdat verantwoordelijkheden, budgethouderschap en afspraken worden aangescherpt, maar ook omdat bij vastgoed veranderingen hebben plaatsgevonden. In dit kader is er extra aandacht voor o.a. vastgoed waarmee wij onderdeel uitmaken van een Vereniging van Eigenaren, vastgoed waarbij door-decentralisatie plaatsvindt en vastgoed waarbij afspraken tussen huurder en verhuurder worden herzien (verzakelijkt). Als laatste wordt er gekeken naar bijzondere bouwwerken (bijvoorbeeld het Asselbergscomplex) die in feite geen gebouwen zijn maar waarvan het logisch is om deze wel als zodanig te gaan beschouwen.

Daarnaast moet geïnvesteerd worden op het verduurzamen van vastgoed. Kantoorgebouwen mogen vanaf 1 januari 2023 alleen nog maar gebruikt worden als de een energie-label C of beter hebben. Om een goed beeld te krijgen over de benodigde en gefaseerde investering op vastgoed moet een strategische visie op de gemeentelijke vastgoedportefeuille ontwikkeld worden. Het aspect ‘verduurzaming’ dient daar een prominente plaats in te krijgen. Investeringen voor verduurzaming kunnen strikt formeel niet gedekt worden uit de huidige budgetten in de meerjaren onderhoudsplanning voor instandhouding van gebouwen. Kanttekening daarbij is dat er mogelijk minder geld uit de voorziening onttrokken wordt als er omvangrijke mutaties in de portefeuille plaatsvinden door het afstoten / verkopen van vastgoed. Wij stellen voor dat er geprioriteerd wordt op het uitwerken van een (duurzame) strategische vastgoedvisie voor de lange termijn en er een uitvoeringsplan wordt opgesteld over de uit de visie voorvloeiende door te voeren transitie inclusief een voorstel voor financiering en dekken van (investerings-)kosten en exploitatie-baten.

Tot slot zullen indien mogelijk, bij de derde uitwerking van het Focusakkoord, nog nieuwe panden aan de gemeenteraad worden voorgelegd om af te stoten / te verkopen.

Omgevingswet

2022	2023	2024	2025
-	-	-	-

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is met zes maanden uitgesteld. De nieuwe datum is 1 juli 2022. Dit uitstel heeft geen invloed op de voor het invoeringstraject gereserveerde middelen (invoeringskosten) voor 2022 en 2023. Verwacht wordt dat deze voldoende zijn om de eventuele additionele kosten te kunnen dekken. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet start een transitiefase waarin gemeentes het bestaande instrumentarium verder ombouwen zodat het voldoet aan de Omgevingswet, de werkprocessen verder optimaliseren/inrichten en zich de manier van werken conform de geest van de Omgevingswet (nog) meer eigen gaan maken. Het is van belang hierbij rekening te houden met de structurele effecten (kosten en baten) van de Omgevingswet, die mede afhankelijk zijn van lokale keuzes. Verder onderzoek hiernaar is nodig. De invoerings- en transitiekosten voor gemeenten zijn onderwerp van gesprek tussen de VNG en het Rijk.

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)

2022	2023	2024	2025
PM	PM	PM	PM

De inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (verder WKB) is al meerdere malen uitgesteld. Volgens de laatste berichten treedt per 1 juli 2022 de Omgevingswet in combinatie met de WKB in werking. De WKB legt stapsgewijs de verantwoordelijkheid voor de bouwtechnische toetsing en de kwaliteit in het bouwproces meer bij de markt. De Wkb wordt gefaseerd ingevoerd. Gestart wordt met bouwwerken die vallen in gevolgklasse 1 ook wel fase 1 genoemd (grondgebonden woningen, kleine bedrijfshallen en fiets- en voetgangersbruggen). Voor deze bouwwerken wordt de private markt verantwoordelijk voor de aantoonbaarheid van deze bouwwerken aan de technische eisen van het Bouwbesluit. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het toezicht op de bestaande bouw en omgevingsveiligheid en blijft het bevoegd gezag. Na evaluatie van fase 1

(drie jaar na inwerkingtreding) zal naar verwachting fase 2 in werking treden. Hoe fase 2 vormgegeven wordt is op dit moment nog niet bekend.

Doordat een deel van de inhoudelijke bouwtechnische toetsingen naar de markt verdwijnt en een groot deel van de vergunningsplicht voor bouwen wordt ondergebracht in een melding bouwactiviteit, is het te verwachten dat er een afname in de bouwleges zal plaatsvinden. Landelijk wordt verwacht dat de afname in bouwleges circa 50% zal bedragen. De verwachting is overigens niet dat er in het brede scala aan vergunningverlening diezelfde afname zichtbaar wordt. In het vergunningenproces worden nieuwe wettelijke taken toegevoegd. Ook het vooroverleg zal breder worden ingezet en een belangrijker instrument worden om de haalbaarheid van complexe initiatieven te toetsen. Om onder de Omgevingswet en de WKB kostendekkend te werken zal in beeld moeten worden gebracht welke taakverschuivingen er plaatsvinden en wat dit betekent voor de legestarieven. Verwacht wordt dat het verlies aan bouwleges door inwerkingtreding van de Wkb deels kan worden gecompenseerd middels het doorberekenen van de kosten van het intensieve(re) vooroverlegtraject en de mogelijkheid om leges te heffen voor milieuactiviteiten. Onderdeel van het invoeringstraject van de Omgevingswet is ook het herijken van de legesverordening waar ook dit vraagstuk een plek heeft.

	2022	2023	2024	2025
WW- vergoeding		€ 90.000 N	€ 460.000 N	€ 460.000 N

Via het amendement bij de 1ste Begrotingswijziging is de bezuiniging op personeel uiteindelijk bepaald op € 3 mln voor 2021 en € 5 mln voor de jaren daarna. Destijds is ook aangegeven, dat een bezuiniging op personeel verder moet gaan dan alleen het benutten van natuurlijk verloop. Ook is in het amendement aangegeven dat de inzet van een frictiekostenbudget het risico op de haalbaarheid van de personele bezuiniging aanzienlijk verkleind. Aan de gemeenteraad is een frictiekosten budget gevraagd van € 3,5 mln.. Hierbij is aangegeven, dat geen rekening is gehouden met mogelijke WW-verplichtingen. In het verzoek om een frictiekosten budget is aangegeven, dat de WW-verplichting zal worden meegenomen in de regulier meerjarenbegroting. Voor de bepaling van de WW-verplichting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Vaststellingsovereenkomst: WW-verplichting na 1 jaar voor de duur van drie jaar
- Werk naar werk traject: WW-verplichting na 2 jaar voor de duur van vijf jaar.

	2022	2023	2024	2025
Wet Open Overheid (WOO)	PM	PM	PM	PM

De Wet Open Overheid (Woo) is de opvolger van Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet is bedoeld om overheden meer transparant te maken en deze wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en toegankelijk wordt. Het grootste verschil met de huidige Wob is dat de Woo overheidsorganen verplicht om informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken.

De Woo heeft een lange geschiedenis, het eerste voorstel werd al in 2012 ingediend. In 2016 stemde de Tweede Kamer in met het initiatiefwetvoorstel open overheid. Echter is toen besloten om eerst een impactanalyse uit te voeren omdat er zorgen waren over de kosten en de uitvoerbaarheid van de wet. De behandeling in de Eerste Kamer werd uitgesteld totdat de impactanalyse was afgerond. De conclusie kwam in 2017, de Woo was onuitvoerbaar en te kostbaar.

Mede door het rapport over de toeslagenaffaire, “Ongekend onrecht”, is het proces tot vaststelling van de wet in een stroomversnelling gekomen. Het voorstel is aangepast om tegemoet te komen aan kritiek over de uitvoerbaarheid en de kosten van het eerdere voorstel. Naar verwachting zal de Woo per 1 januari 2022 ingaan, het wetsvoorstel moet echter nog goedgekeurd worden door de Eerste Kamer.

Voor de gemeente heeft deze wet een zeer grote impact op de organisatie / informatiehuishouding en de kosten van de gemeente. Het betekent onder andere een aanschaf en herinrichting van systemen, aanpassing van processen verspreid over de hele organisatie, anonimiseren van documenten en het aannemen van een WOO-functionaris. Dit onder begeleiding van een projectleider.

Informatiebeveiliging	2022	2023	2024	2025
	€ 180.000 N	€ 120.000 N	€ 120.000 N	€ 120.000 N

De minimaal verplichte informatiebeveiligingseisen zijn vastgelegd in de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Om uiterlijk in 2024 aan de minimale verplichte eisen te voldoen zijn aanvullende middelen benodigd. Hierbij wordt dan ook invulling gegeven aan de beveiligingsvereisten vanuit de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG).

Om een beeld te krijgen van de benodigde aanvullende middelen is een zogenaamde gap-analyse opgesteld om vast te stellen of beheersmaatregelen wel of niet zijn geïmplementeerd en geborgd. Enkele beheersmaatregelen vragen echter om aanvullende middelen. Het gaat hierbij om structureel € 120.000 en € 60.000 incidenteel voor 2022. Deze bedragen zijn best effort inschattingen op basis van ervaring en input van (externe) specialisten.

De beheersmaatregelen die om aanvullende middelen vragen zijn:
- iBewustzijn: trainen nieuwe medewerkers, jaarlijks verplichte borging en training voor alle medewerkers en doelgroepen, beschikbaar stellen kennis aan de organisatie.
- Toegangsbeveiliging: inrichten stelsel van afspraken en tools om toegang tot informatie aantoonbaar te beheersen (zie ook Management Letter 2018-2019-2020)
- SIEM/SOC: monitoring en rapportage van afwijkende gebeurtenissen in het netwerk en applicaties
- Pentesten: actief op zoek naar kwetsbaarheden in onze applicaties, infrastructuur, organisatie en fysieke werkomgeving (ethical hacking)
- Externe expertise en Emergency Reponse: o.a. inhuren van externe expertise om incidenten te voorkomen, de schade te beperken en adviezen verkrijgen om slimmer te beveiligen
- Risico-management en ISMS: in control komen en blijven, inzicht in risico's en beheersmaatregelen, PDCA

Moederkredieten (kapitaallasten)	2022	2023	2024	2025
	€ 256.000 V			

Jaarlijks bedraagt het moederkrediet voor bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte € 7.500.000. In 2020 bedroeg de niet benutte ruimte € 4.267.000 In het 1e Concernbericht 2021 is het uitvoeringsplan 2021 geactualiseerd. Na deze actualisatie bedraagt het totale investeringsvolume voor 2021 voor bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte € 7.537.000. De niet benutte ruimte uit 2020 wordt dus niet ingezet in 2021. Doordat wij starten met afschrijven op investeringen in het jaar nadat de investering gereed is, levert bovenstaande een eenmalig voordeel op in 2022 van € 256.000.

Wel stellen wij voor om de € 4 miljoen niet benutte investeringsruimte uit 2020 in te zetten voor het uitvoeringsplan 2022-2025.
Zie voor een nadere toelichting ook de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting.

Verbonden Partijen
Bij de 1e Begrotingswijziging 2021 hebben we een bezuiniging opgenomen van € 695.000 op verbonden partijen. Deze bezuiniging bestond uit 2 onderdelen:
- In de financiële uitgangspunten voor de verbonden partijen is aangegeven dat in de Begroting 2022 geen inflatiecorrectie mag worden toegepast. Hiervoor is een bezuiniging opgenomen van € 318.000. Deze bezuiniging wordt gerealiseerd, omdat nagenoeg alle verbonden partijen hieraan voldoen. Hieronder zal per verbonden partij worden aangegeven of deze bezuiniging is gerealiseerd.
- Daarnaast hebben een aantal verbonden partijen hun begroting opgesteld in lopende prijzen. De begroting van de gemeente Bergen op Zoom is in constante prijzen. De begrotingen van de verbonden partijen zijn omgezet in constante prijzen (prijspeil 2021) en dit levert een voordeel van € 377.000. Dit is een technische correctie die ook in 2022 wordt toegepast en daarmee wordt het voordeel dat is opgenomen in de 1e Begrotingswijziging 2021 ook gerealiseerd.

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende verbonden partijen waar we de concept begroting 2022-2025 van hebben ontvangen. We nemen de bijdragen uit de concept begrotingen van de verbonden partijen over in het meerjarenperspectief voor deze Kaderbrief.

M.b.t. de conceptbegrotingen 2022-2025 van de verbonden partijen heeft de gemeenteraad een afzonderlijk raadsvoorstel voor het indienen van zienswijzen op deze begrotingen ontvangen. In dit raadsvoorstel is ook nader op de afzonderlijke begrotingen ingegaan en wordt aangegeven waardoor de mutatie in de jaarbedragen is ontstaan.

Veiligheidsregio (VRMWB) *(€ 36.100 nadeel)*
De Veiligheidsregio heeft geen indexatie toegepast over 2022. De stijging wordt veroorzaakt door de systematiek van nacalculatie die de VRMWB toepast. Bij de begroting van 2022 wordt gekeken wat de werkelijke indexatie voor 2020 en 2021 was, ten opzichte van wat zij in de begroting voor deze jaren heeft opgenomen. Vervolgens wordt dit verschil 'gecorrigeerd' (alsnog verwerkt) in de begroting van 2022.

GGD *(€ 50.800 nadeel)*
Het nadeel ontstaat doordat de GGD haar begroting wel geïndexeerd heeft. De GGD geeft aan dat zij wel heeft geïndexeerd, omdat dit een structurele autonome ontwikkeling betreft. De GGD wil wel tot dit bedrag bezuinigen en wil daarvoor graag in gesprek gaan met de betreffende gemeente over de plusproducten.

WVS *(€ 283.300 voordeel)*
Het voordeel in de begroting van de WVS ontstaat doordat het aantal SW-ers bij de WVS harder daalt dan landelijk. Daarnaast ontvangt de WVS een hogere rijksbijdrage.
De begroting van de WVS is wel geïndexeerd, zowel voor de kosten als de opbrengsten.

ISD *(€ 33.000 voordeel)*
De ISD heeft in de begroting bezuinigd op personeels- en bedrijfsvoeringskosten en hierdoor daalt onze bijdrage. Hierbij is ook de bezuiniging van 1 HR-manager verwerkt (besparing voor Bergen op Zoom € 40.000).

Archief (WBA) *(€ 9.700 voordeel)*
Het WBA heeft haar begroting niet geïndexeerd. In de verdeling van de totale kosten van het WBA is een klein voordeel voor Bergen op Zoom ontstaan (totale bijdrage € 841.600).

Belastingsamenwerking (BWB) *(€ 8.900 nadeel)*
De BWB heeft de inflatiecorrectie niet doorgevoerd.
De kosten van de BWB zijn gestegen, door de stijging van proces en griffiekosten als gevolg van meer bezwaren van no cure no pay bureaus.

Regio West-Brabant (RWB) *(€ 5.200 nadeel)*
De RWB heeft haar begroting niet geïndexeerd. In 2024 zal een nieuw vervoerscontract voor het KCV gaan gelden. Omdat de huidige contractprijs erg scherp is en er aanvullende eisen gesteld zullen worden, wordt per 2024 een stijging van de kostprijs van 20% voorzien. De bijdrage voor Bergen op Zoom komt daardoor ongeveer € 100.000 hoger uit.

Omgevingsdienst (OMWB) *(€ 1.600 voordeel)*
In de begroting van de OWMB zijn ook kosten voorzien voor projecten van onze gemeenten. Deze kosten begroten we binnen de projecten maar fluctueren naar gelang het aantal projecten en de OMWB inzet die hiervoor nodig is. Voor 2022 en volgende jaren is dit ingeschat op € 80.000 per jaar.

	2022	2023	2024	2025
VRMWB	-€ 36.100	-€ 36.100	-€ 36.100	-€ 36.100
GGD	-€ 50.800	-€ 50.800	-€ 50.800	-€ 50.800
WVS	€ 283.300	€ 388.800	€ 358.400	€ 388.700
ISD	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
WBA	€ 9.700	€ 9.700	€ 9.700	€ 9.700
BWB	-€ 8.900	-€ 8.900	-€ 8.900	-€ 8.900
RWB	-€ 5.200	-€ 5.200	-€ 105.200	-€ 105.200
OMWB	€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600
Totaal	€ 226.600	€ 332.100	€ 201.700	€ 232.000

5.2 Algemene uitkering

Meicirculaire 2021

2022	2023	2024	2025
-	€ 675.000 N	€ 1.400.000 N	€ 200.000 N

Van de meicirculaire 2021 is een eerste inschatting gemaakt van de financiële effecten.

De algemene uitkering is voor de jaren 2020 en 2021 vastgeklikt om schommelingen tijdens de Corona Pandemie te voorkomen. Vanaf 2022 zal de algemene uitkering weer volgens het principe “trap op, trap af” meebewegen met de uitgaven van het Rijk. In de meicirculaire wordt dan ook nu weer conform deze systematiek gewerkt. De meerjarige uitgaven van het Rijk zijn ten opzichte van de vorige circulaire voor loon- en prijspeil naar beneden bijgesteld. Ook de uitgaven van het Rijk voor rentelasten en EU uitgaven dalen wat een negatief effect heeft op de omvang van het gemeentefonds (algemene uitkering).

Het gemeentefonds neemt nog wel in omvang toe. Deze algemene toename van het gemeentefonds wordt ingezet voor de loon- en prijsindexering in de gemeentelijke begroting. Op basis van de geformuleerde uitgangspunten is voor de verhoging van de loonkosten 1,7% nodig en voor de aanpassingen van de budgetten 1,6%. De afzonderlijke effecten zijn hieronder weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Bruto effect meicirculaire	€ 2.068 V	€ 1.393 V	€ 668 V	€ 1.868 V
Inflatiecorrectie inkomsten (1,6%)	595 V	595 V	595 V	595 V
Inflatiecorrectie uitgaven (1,6%)	€ 1.728 N	€ 1.728 N	€ 1.728 N	€ 1.728 N
Loonstijging (1,7%)	€ 935 N	€ 935 N	€ 935 N	€ 935 N
Netto effect meicirculaire	€ 0 -	€ 675 N	€ 1.400 N	€ 200 N

Doordat in de meicirculaire een meerjarige bijstelling naar beneden (trap af) heeft plaatsgevonden is vanaf 2023 de toename van het gemeentefonds niet toereikend om de verwachte loon- en prijsstijging 2022 en de structurele doorwerking daarvan te kunnen dekken in de gemeentelijke begroting.

Naast deze algemene bijstellingen zijn er ook nog een aantal taakmutaties. Voor de taakmutaties wordt bepaald of de toename van de algemene uitkering passend is. De uitwerking hiervan wordt uitgewerkt in de begroting.

Extra middelen voor jeugd

Op 3 juni 2021 werd de uitkomst van het overleg tussen kabinet en VNG bekend, dat zij naar aanleiding van de uitspraak in arbitrage hierover hebben gehad. Het kabinet stelt voor 2022 € 1,314 miljard extra beschikbaar aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dat komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. Daarnaast voeren gemeenten maatregelen uit waarmee in 2022 € 214 miljoen wordt bespaard op de jeugdzorguitgaven. Voor de komende jaren is al overeengekomen dat de besparingen op gaan lopen tot € 1 miljard. De compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg na 2022 zijn nu nog niet bekend en zullen onderdeel uitmaken van de onderhandelingen tijdens de kabinetsformatie.
De extra toegezegde middelen voor jeugd betekenen naar verwachting voor onze gemeente voor 2022 een hogere rijksbijdrage van € 5 miljoen. Omdat over de andere jaren er nog geen toezegging ligt, zullen we deze middelen eenmalig voor 2022 opnemen.
De middelen zullen worden ingezet voor aan jeugd gerelateerde uitgaven binnen het gehele sociale domein. Wanneer niet alle middelen in 2022 worden ingezet, wordt het restant in een reserve sociaal domein gestort. Per saldo hebben de extra middelen voor jeugd geen invloed op het begrotingsresultaat voor 2022.

Herijking gemeentefonds

In 2019 is gestart met het onderzoek voor de herijking van het gemeentefonds. Onderzocht wordt hoe het geld het best verdeeld kan worden over de gemeenten. Daarnaast moet door herijking de verdeling eenvoudiger worden.
Dit onderzoek bestaat uit 2 delen:

- de verdeelmodellen in het sociaal domein;
- en de overige onderdelen van het gemeentefonds (klassiek domein).

Op 2 februari 2021 is het voorstel voor de nieuwe integrale verdeling van het gemeentefonds (inclusief onderdeel Beschermd Wonen) door het ministerie van Binnenlandse Zaken openbaar gemaakt.
Het voorstel is ter advisering voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Direct na publicatie bleek dat er grote regionale verschillen waren in de (nadelige) herverdeeleffecten. Zo gaan de gemeenten in de noordelijke provincies, maar ook in de provincie Limburg, er in het algemeen flink op achteruit. Een storm van protesten brak los bij de nadeelgemeenten.

Inmiddels heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) ook laten weten nog veel vragen te hebben over het voorstel. Of de voorgenomen herijking van het gemeentefonds in deze vorm doorgaat is daarmee nog lang niet zeker.

Na ontvangst van het advies van de ROB start de consultatie van gemeenten en zal ook actualisatie naar een definitieve stand plaatsvinden.
Gebruikelijk worden herverdeeleffecten binnen de algemene uitkering middels een ingroeipad van € 15 per inwoner per jaar doorgevoerd.
Omdat het sociaal domein nog in beweging is, wordt tevens een evaluatie na vier jaar ingebouwd.

Bergen op Zoom is, zowel bij de herverdeling van het sociaal domein als het klassiek domein, een voordeel gemeente.

Zoals hierboven aangegeven is er nog veel onzeker omtrent de herverdeling en dient definitieve besluitvorming daaromtrent nog plaats te vinden. De provincie heeft dan ook aangegeven dat bij het beoordelen van de Begroting 2022 gekeken wordt of de algemene uitkering uit het gemeentefonds is geraamd op basis van reële uitgangspunten. Dit betekent dat de algemene uitkering moet zijn gebaseerd op de meicirculaire of de septembercirculaire 2021. Er mag geen rekening worden gehouden met een eventueel voordeel uit de herijking van het gemeentefonds.